

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה – לובלין פתח"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

משיחותיו של מורינו ראש הישיבה שליט"א

החשוב שיביא לך רוחים גדולים

כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שְׂכָרְךָ לנֹי מצוות, ובהמשך נאמר: "הוּי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה". שמשמע מכך שיש לאדם אפשרות לדעת שְׂכָרְךָ של מצוות, אם כן זוהי סתימה לכאורה בין הרישא לסיפא?

יש לפרש שהתנא לא התכוון בדבריו על שכר וענש שעל המצוות, שהן בודאי לא ידוע לאדם, אלא כוונתו היתה לדבר על ערכן של המצוות – שיש מצוה הנראית כחשובה ויש מצוה הנראית כדלה, וכשנתבונן נבין שדווקא למצוה הנראית כדלה יש ערך רב יותר מחברתה הנראית כחשובה. אלא שאין אתה יודע את מתן שְׂכָרְךָ של מצוות – הינו, שלא תמיד נוכל לראות בעין את ערכה של המצוה בעת הזאת, אלא לפעמים רק לאחר זמן רב.

קטטה על מצוה?!

ולהבין הענין נביא מעשה ששמעתי מתלמיד חכם חשוב, שיום אחד תלמידו הפסיד באנס גמור מצוה מסוימת, וכשראתה זאת אשתו זלזלה בו והשפילה אותו מאד, ונוצר ביניהם מריבה גדולה בבית. וכשספר זאת לרבו, התברר שכמה שבתות לפני כן – בפרק זמן שנולד להם ילד – טרחה האשה רבות בערב שבת, ועקב כך עלתה למנוחה, ומפני חלשתה הגדולה ישנה ולא שמה לב שהימן חלף והפסידה מצות הדלקת נרות. והוא בעלה, כשחזר מבית הכנסת וראה שהנרות לא דולקים ואשתו ישנה, רטן עליה על שבטלה מצות הדלקת נרות, וטען כנגדה שמי שיש לו מעט 'הרגשה בשבת' לא יתכן שישן ויפסיד את הדלקת הנרות.

אמר לו רבו, כעת יש לך מתנה, שאשתך מחזירה לך כמעשיך להראות לך כמה לא טוב לנהג כה שחרי היה לך להתחשב בה ככה שבאנס היא הפסידה את הדלקת הנרות.

"כי תצא... כי תהינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה". התורה מגלה לנו שאין מן הראוי לשא שתי נשים, מלבד צדיקים גדולים כמעלה כיעקב אבינו ורודו מלכנו, כי מטבע הדברים האחת תהיה אהובה והשניה תהיה שנואה בעיניו. והתורה מזוהרתו לך את יצרו ולתת את ירשתו לכן השנואה הבכורה וזהו עקר הירושה שאדם מוריש לבניו – את המדות הטובות שילמדם בהן לך את יצורם תמיד. ואם לא יעשה כה, הרי שבניו יתנהגו במדות רעות ויהיה לו כן סורר ומורה שנקבתה פְּרִשְׁתו לאחר מכן.

ואצל אברהם אבינו מצינו שנתן את ירשתו ליצחק ולא לישמעאל כן השנואה, כי באמת הגר היתה שפחה ואברהם לקחה לפילגש, שעל כן התורה מפרשת שאברהם גרש את ה'אמה' ואת בנה, ששרה צוהה לגרשה אף על פי שבטבעה היתה רחמנית והיה לה הכרת הטוב כלפי שפחתה, אבל עשתה זאת משום שהיא הבינה שהוה רצון ה', לגרשה ולהוכיח לדורות שהגר היתה רק שפחה ורק שרה היתה אשת אברהם. וממעשה זה שעשתה שרה לכבוד ה' נגד טבעה, קבלנו ממנה את הירושה של המדות הטובות, לעשות את רצון ה' אף אם טבענו הפוך מזה.

השבונות מיתרים

ונבוא בסיעתא דשמיא לבאר את מצות האיש לכבד את אשתו. הנה שנינו "הוּי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה". שבה מלמדים אותנו חז"ל שיש להשתמש בכח ההשבון לעבודת ה', במקום להשקיע בחשובי חשבונות המיתרים – ובפרט במינו שאפשר לעשותם בדרכים קלות בלי שום טרחה, ובדייק רב יותר.

ומתחלה נאמר במשנה: "הוּי זהיר במצוה קלה

בשורה יתקרה!

כסדר יצא לאור הספר שרובים ציפּוּ לו:
מתיקות המועדים
יסוּס נוראים - סוכות
מתוך שיעורי מורנו
ראש הישיבה שליט"א
טעמו וראו את מתיקות ררך ה'!
ניתן להשיג: 052-718214

מתיקות הגיוסים

מי יבקש סליחה ראשון...

בשנה שעברה, בתחלת חֹדֶשׁ אָלוּל תשע"ט, למדתי את בני הבכור את הלכות התפילין כהנהגת לבר מצוה שלו שהייתה אמורה להתקיים מיד אחרי שמחת תורה. והנה, נוכחתי לראות שאינו מרְכֵז ואינו זוכר שום דבר ממה שאני מלמדו. הבנתי שכנראה משהו מעיק לו, ובעת הכשר שלימתי אותו לפשר הדבר, והוא ספר לי:

"יש לי חבר בכתה שכל השנים הייתי יותר מְצִלָּמ מִמֶּנּוּ, והוא עומד להיות בר מצוה בעוד יומים – כחֹדֶשׁ וחצי לפני, ואני לא יכול לקבל זאת, וזו הסבה שאין לי מרגוע בנפשי". הענין העיב מאד על נפשי, ובשעת לילה מאחרתי יצאתי לבית המדרש, ושם שפכתי את צקון לבי לפני ה' שירחם על בני יוצאה אותו להפדות מהקנאה והתחרות הזאת.

תוך כדי התפלה הנחתי את ראשי על הדי ונדדמתי, והנה תוך כדי השינה צפני ובזרוני זכרונות ממה שארע לי עשרים וחמש שנה קודם לכן:

כאשר הייתי לומד בתלמוד תורה, אני הייתי הילד הראשון שעשה בר מצוה, ולכן כמה חדשים לפני כן סבי ע"ה הזהיר אותי שלא להתבלט אלא להתנהג בהצנע לכת, כדי שלא לגרם חלישות הדעת לחברים הצעירים ממני, וכך תשרה הברכה בחלקי.

אך אני התנהגתי בהפך מזה, ובכל יום הייתי מתפאר בעיני חברי בכך שאני עומד לעשות בר מצוה לפני קלם. ומאז, אחד מחברי הטובים - יקותיאל, התרחם ממני, והבנתי בבירור שזה נובע מקנאתי בו ולכן פגעתי בו וקנאתי את שמו "קנאי", ומאז לא היה לי קשר אתו.

המשך המעשה בעמוד ד'

וכשם שלא התחשבת בה, כך קצת במדה כנגד מדה היא לא מתחשבת בה. כך ההפסדת מצוה באנס גמור.

האכל גרם...

אותו אדם הוסיף לגלות את האמת, וספר שהפעם שלו נבע מכך שהיה רעב ורצה לאכול תכף ומיד. אמר לו רבו, עדיף היה במקרה זה שתעשה קדוש ותאכל, ולאחר מכן תעשה קדוש נוסף לאשתך במאור פנים ובשמחה. אך הוא טען שקשה לו לאכול בלעדי אשתו.

ועל כך אפשר להמליץ את דברי התנא: הוי מחשב 'הפסד מצוה' - הפסד מצות הדלקת נרות, 'כנגד שְכָרָה' - שבאמת סבת כעסו היא מפני השכר והתענוג שהוא חפץ בו, לאכול ולהשביע את רעבונו, ונדמה לו כאלו אכפת לו ממצות הדלקת הנרות בעוד שבאמת אינו כן. ובאמת גם האשה טעתה שפגעה בכעלה

על כך שהוא פגע בה. ולצערנו כך מתנהל רוב העולם שמעמידים פנים כמי שאכפת לו מכך שלטענתו מעשיו של חברו כביכול אינם הגונים, ולכן הוא רודפו, ובאמת אינו רודף אותו אלא מפני קנאות בו.

מתיקות ענג שבת

ובזה יתבאר "הוי מחשב הפסד מצוה" - שהיה עדיף לבעל לשחק על כך שאשתו הפסידה את מצות הדלקת הנרות, "כנגד שְכָרָה" - כדי לזכות לענג את השבת ולאכל עם אשתו את מאכלי השבת בשלום ובשלחה. שבאכילה זו הוא דומה כמי שאוכל קרבנות בבית המקדש, כשאוכל בשמחה ובהכרת הטוב לה' ולאשה שבשלה את המאכלים, והיה זוכה למצוות רבות של ענג שבת והפרת הטוב לאשה ששיכבדה. ואם אדם לא מחשב ולא מתבונן בזה, הוא יטעה לחשב שכבוד האשה היא מצוה קלה, וידוש מצוה זו בעקבי.

יכלפי האשה נאמר, "הוי מחשב שכר עברה" - הוי מחשב את השווי והערך של עברת בטול אותה מצוה שהבעל בשל לאונסו, "כנגד הפסדה" - שאמנם יש ערך לאותה מצוה שהתבטלה, אך עדיף היה לאשה לומר ולהעלים עין מהפסד מצוה זו ולא לזכור ולהקניט את בעלה על כך, כי יותר גרועים הכעסים והמריבות בין האישה לאשה, מאשר אותו בטול המצוה של הבעל, כי מהמריבה שבין האישה לאשה באים הרבה עברות של שנאה וכפיות טובה ביניהם, ושהם כבר לא מרצים זה מזה, ר"ל.

ומהתורה אנו למדים להתחשב ביכולותיו של האדם, כמו שמצינו ביולדת, שהתורה אומרת "ואם לא תמצא ידה די שיה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה", שזה מלמדנו שהאיש והאשה וכל אדם צריכים להתחשב ברגשות של השני, ולא לצעק זה על זה ולא לפגוע זה בזה לעולם.

מתיקות נצול הזמן

על ידי משה רבנו, אם פן צריך להבין מה חדש דוד מלכנו בתקנה זו?

הברכה היא מטבע?!?

אלא, הנה נסח הברכה נקרא 'מטבע שטבעו חכמים', והטעם שקראוהו 'מטבע', הוא ללמדנו שכשם שהמטבע משתנה מתקופה לתקופה, כך בברכות - שאמנם "המשנה ממטבע שטבעו חכמים, ידו על התחזונה", אבל בכל זמן מתחדשים לאדם הרבה סוגי ברכות שצריך לברך.

וכמו שהנביא מזכיר לאדם את החסד שה' נותן לנו, "מהר צעה להפתח" - שאדם יכול לצאת לבית הכסא (עי' ברכות נו), "רגע הים ויחמו גליו" - הים הוא כנגד חסד הפה והרוק שבו, שעמו האדם יכול לאכל ולרבוך את המאכלים כדי שיתעכלו במעייו ולא יזיקו לגופו, ועל כך האדם יכול לברך ולשבח את ה' בפיו. וכתוב שדוד מלכנו תקן מאה ברכות בכל יום, ומאידך מובא במפרשים (כד הקמח) ערך ברכה, ועוד) שתקנת מאה ברכות נתקנה

יש לפרש את דברי התנא, "הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שְכָרָה", שזה נאמר גם לגבי עסק התורה - שעל האדם לחוס על זמנו ולהבין שלא די להשקיע את כל זמנו רק בלמוד הש"ס והפוסקים. כי אם האדם מתנהג במדת הזריזות הרי שבמספר שעות הוא רוכש ידיעות רבות בכל חלקי התורה, והוא משקיע את זמנו גם לגלות את פנימיות מדותיו, ולגלות מהתורה שלמד - איך עליו להתנהג בדרך הישר ולהפיר בחסדי ה'.

הכרת הטוב או מריבות לרוב?...

בציור שבכותרת הגליון, נכר היאך האשה פועטת על בעלה על שבאנס גמור התבטל מקיים מצוה.

מדוע האשה לא מתחשבת בו הרי הדבר ארע לו באנס? איך האישה והאשה היו צריכים לנהג זה קלפי זה?

על כך במאמר הראשון.

בציור שלפנינו: דוד מלכנו מלמד את שלמה בנו להפיר טובה לאמו שהשקיעה בו וחנכה אותו ללכת בדרכי אביו. ובזכות זה רכש קנינים נפלאים. ולכן שלמה חבר את פרק 'אשת חיל' על אמו. ואת 'שיר השירים' על אשתו.

מה היא הברכה שיש לה ערך גדול יותר מאשר ברכה רגילה?

על כך ועוד, במאמר: 'מתיקות נצול הזמן, ובמאמר: 'מתיקות שיר השירים'

מתיקות שיחה

תפילות

רבוננו של עולם, תן בלבי יצר טוב לעבדך באמת, ואזכה לתקן את כל אשר עזרתני, ואפיס את כל חברי שפגעתי בהם וצערתי אותם.

אנא ה' רחם עלי, כי הנמים אשר ספריי חיים וספריי מתים פתוחים לפניך קרבים ובאים, ואני אנא אני בא, השנה חלפה כהרף עין ולא זכיתי לאסוף זכיותי. זכני עתה כפאשר אנו עומדים בימי 'אלול' להרגיש את שפלותי שאני כתינוק השוכן ב'בלול', מִטְנָף בְרַפֶּשׁ וְטִיט, וכך אמליך אותך עלי בראש השנה מתוך שפלות עצומה, ותעזב לפניך עתירתנו ביום הזה ובכל יום, ובזכות זה נזכה לשנה מתוקה ולחיים מאשרים, אמן סלה.

כי יבין שיש לו ממנה הרבה תועלת. ולכן, יאמר לה מלים טובות ושכחים וישמח אותה, וכך יזכה לקבל ממנה את הרווחים הגדולים בהרה ובנעתיה.

לו בעת צרתו וחלשתו, כי בעת החלשה של האדם אין לו חבר טוב יותר מאשתו. והן אמת שלפעמים גם האשה לא יכולה לעזור לאדם ועיניו נשואות רק לשמים, כמו שספר לי יהודי אחד מחו"ל, שלפני כמה חודשים לקה בקורונה ולא יכול לקום ממשת חליו שבבית החולים, ולא היה יכול לקום לבית הכפסא והרופאים הגויים היו מזניחים אותו ולא מחליפים לו את בגדיו למשך יומים או שלשה אף על פי שהתקלח. ולא הסכימו לאשתו להפנס ולעזור לו, וכל שחד שהציעה לתת לרופאים כדי שיתנו לה להפנס על מנת לעזור לבעלה, לא הועיל לה.

נמצא, שבעת צרה לא יועיל לאדם כל עשירותו וחכמתו ומעמדו הגדול, לכן על האדם לחשב את ה"הפסד מצוה כנגד שְׂכָרָה". כלומר, שפֶּשֶׁם שֶׁבְנִשְׁמִי בְעַלְי מִסְחָר הַחֲכָמִים יודעים לעשות מסחר המניב רווחים - כגון שקונים בתים חרבים ומשפצים אותם לבתי פאר ומוכרים אותם בהון עתק - כך בעבודת ה' ובעבודת המדות צריך להשקיע איך לעשות רווחים גדולים. וראוי לאדם להבין שראוי לו להעריך את אשתו גם כאשר הוא רואה את חלשתה, כגון שרואה שאינה חכמה כרצונו.

וכיצד? כגון שכאשר אדם מקבל טובת הנאה מחברו עליו להכיר לו טובה ולשכחו על כו, וכשהוא משכחו, וכל שכן כאשר אדם משבח את אשתו, הרי שבזה הוא מברך ברכה שחשובה לפני ה' יותר מאשר כשהוא מברך את ה'. כי כשאדם מברך את חברו - וכל שכן את אשתו, כגון שמשבח אותה על המאכלים הערבים שהכינה לו - כלול בזה גם הודאה לה, שהוא מדבר בשבח מתנת החבר והאשה שנתן לו ה', שיש לו ממנה טובות רבות. והקב"ה שומע כל שיחה שבין איש לאשתו ובין אדם לחברו, ובפרט שיחה נאה שכזאת, לכן יש ערך בשבח שאדם משבח את בני ביתו, שבזה משבח גם את ה' יותר מאשר שמברך את ה' גרידא, כי בכלל מתאים מנה.

אשת חיל אישה...

ועל פן תקנו לומר בכל ליל שבת את פירוש 'אשת חיל' שחבר שלמה על דוד אביו וכתב שבע אמו, כדי ללמד את כל אדם לשבח את האשת חיל שנתן לו ה'. ולא רק 'בקריות' אשת חיל גרידא, אלא כל אחד צריך ללמד מכך לשבח את אשתו בשפה שלו.

ואדם שמשכיל לשבח את אשתו ומעודד את לבה ומרים את רוחה, הרי שהיא תעמד

מתיקות השבונותיו של אבי האמה

וזהו מעלת אמירת 'שיר השירים' שנודעה כסגולה לישועה - שכשאומרים שיר השירים יש לכוון להעריך את חסד ה' שברא את האדם "בצלם דמות תבניתו", כלומר במטבע שהכין לבנות בו את האדם, שיש במטבע זה חסדים רבים לאין שעור, בכל אבר ואבר שגברא על פי מטבע זה. וההפכה בחסדי ה' הללו, בכחה להביא על האדם את הישועות שנגזר להם.

ושיר השירים מתחיל במלים, 'ישקני מנשקות פיהו', שבזה אנו מבקשים מהקב"ה שיגשק אותנו ויכניס לנו את רוח חכמתו להכיר בחסדיו הרבים שעלינו, כמו שהקב"ה אכן עושה לאדם - שנותן לו בכל לילה רוח של חכמה.

"כי טובים דריך מנין" - הדעת שה' נותן לאדם היא חשובה ומשמחת יותר מנין המשמח, וכל מעלת היין הוא לשמח את הלב ולגרום לנו להעריך את דעת ה' המגלה את חסדי ה'.

ואם כך בחבר, כל שכן כלפי האשה שיש להאיר לה פנים ולשמחה, ועל כל פנים להשמר מאד מלהוציא מהפה כנגדה מלים שעלולות לפגוע בה ולהחליש את דעתה וכדומה, חלילה, שאין לה כפיית טובה גדולה מזו - שאדם פוגע במי שמטיב לו ומגדל את בניו ובנותיו, ומקיימת "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה".

עצה למגפה

ואלו הם הברכות העקרויות שלמד דוד את העם לברך בכל יום - שלא די לברך את ברכות השחר ואת שאר הברכות, אלא בעקר לברך ולשבח את הזולת, ובפרט את האשה. כי כשראה דוד מלכנו שיש מגפה, הבין שיש תביעה מן השמים על כך שהבריות אינם מכירים טובה זה לזה ולכן זוג שלהם. ולכן אם חלילה יש מגפה, יותר חשוב לפני ה' שברך את הבן זוג ונכיר לו טובה, מאשר שברך את ה' על הבשמים ונודה לו דרכם על הנשימות.

מצינו באברהם אבינו שחשב את ערכה של המצוה, וגם כאשר ה' דבר אתו הוא הבין שראוי לעכב את ה' כדי לכבד את הבריות ואת אשתו, כי בזה ה' משתבח ביותר.

ואברהם בקש מה' להתעכב לידו, כדי שיבחן את מעשיו האם הוא מכבד אורחים ואת אשתו כראוי. וזהו שאומר הנביא, "ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים ויליד ארץ" - כלומר, שה' נותן לאדם שכל שעליו להבין על ידו מהו הדבר הרצוי ביותר לפני ה'.

וכבר למדנו חז"ל כמה גדולה מעלת הארת פנים לחבר, ואמרו, "טוב המלכין שנים לחברו יותר ממשקוהו חלב" - כלומר, שיותר חשוב להאיר פנים לחבר מאשר לתת לו אכל וחלב. וכשהקב"ה ראה שאברהם אבינו כל כך מבין את רצונו ומכבד את הבריות, בחר בו וקראוהו "אברהם אהבי".

מתיקות שיר השירים

ואלו הם הברכות הגדולות והחשובות ביותר, ולא די בברכת 'פוקח עורים' שבברכות השחר אלא צריך לפרט את ההודאה לה', וכן לשבח את בני הבית בעצמם על כל טוב שהם עושים

שלמה מלכנו והחכמו הודה לה' בשיר השירים על כל אבר שה' נתן לו ולבניו ביתו, כגון על העינים שהקב"ה מקים בו "עיני ה' אלקיך בה" - ששומר את מאור עיניו של האדם.

דוד מלכנו שבח את ה' על בת שבע אשתו, שממנה נולד שלמה בנו, וממנו למד בנו שלמה מלכנו וחבר את 'שיר השירים' על נעמה אשתו, שממנה המשיכה מלכות בית דוד.

עבורו - שטורחים בידיהם לבשל ולאפות לו וכו' - שגזוה הוא משבח גם את ה' על חסדו אלו.

מי השיג לך את השדוף?

ושלמה מלכנו העריך את מתנת האשה מאד מאד, כי הבין שה' לבדו נתנה לו ולא בכשרונותיו הוא קבל אותה, ולכן היה מכבד את אשתו כמכבד את מתנת ה'. ועל זה אמר "ותורת חסד על לשונך", ופרשו חז"ל, שתורה שאינה על מנת ללמדה לאחרים אינה תורה של חסד. כלומר, שאם אדם מוציא מלמודו לקח לשבח את אשתו ולשמחה, ולגרום לה "תורת חסד על לשונך" - הינו שגורם לה שמחה ומתוך כך לדבר בלשונך דברי אשר - זוהי תורה של חסד.

לכן מגלת 'שיר השירים' מעלתה גדולה מאד, כי באמירתה זוהה האדם לדרך הרבה מאד ברכות - כשמוכיח בה את חסדי ה' שנתן לו את בני הבית, שיש לו מהם תועלת מרבה, ומזה ישכיל האדם להעריך את אשתו ולא לזלזל בה, ויערך חשבון נפש ויחשב "הפסד מצוה כנגד שכרה", כגון שיבין שעדיף לו "הפסיד" מלעסק בחמרא ובהדור 'במצוות', בשביל 'השכר' שלא לצער את אשתו כשהחמרא והדור המצוה בא על חשבונה.

ומכאן האדם למד שראוי לשמח את האשה גם בדברים שיקנה עבורה כדי לשמחה, כי כמו שראוי להשקיע ממון בשביל מצוה, כך ראוי להשקיע ממון כדי לשמח את האשה,

שגם היא מצוה, שהרי היא נמשלה לשכינה כי היא מתנת ה' לאדם.

לא שוה לריב...

וכן ראוי לחשב "שכר עברה כנגד הפסדה" - שאם רואה שיש לו טענה על אשתו, כגון על שלא בשלה לו אכל, יבין שאמנם יש בזה כביכול חסרון מצדה שחשוב כ'עברה', אבל לעמת ה'הפסד' הזה יש לו 'שכר' גדול של מעלות עצומות שמקבל מאשתו - שהיא מגדלת לו בנים, ובזכותה אינו מסתובב ברחובות כאמלל מחסר בית, והוא לא יצא מהעולם ערירי, חלילה. וישכיל ויבין כמה עליו להזהר מלכעוס על אשתו ומלפגע בה, כדי שלא יגיע יום ויהיה מאותם שבהתנהגות כזו גרמו לעצמם לבא לידי גרושין, ונשאר בודדים ולא נותר להם סבה לחיות, ר"ל.

ולכן יחשב את הפרות והקרח של המצות, ויבין שעדיף לפעמים לותר על חמרות במצוות מסוימות כאשר הדרך בא על חשבון כבוד האשה, כי אם יצער אותה ויפסיד את האשה, חלילה, יפסיד מכך הרבה מאד מצוות שאפשר לקיים רק דרך האשה - ככרית מלה, פדיון הבן, ושננתם לבניך ולבני בניך וכו'.

היאך הבנים מועילים להוריהם?

לכן, ההקם ממלא את לבו תמיד בהפרכת הטוב לאשתו על הטובות הרבות שיש לו ממנה, ובפרט על כך שעל ידה יש לו בנים כשרים שעל ידם ינחל חיי עולם הבא, על ידי שהם ילכו בדרך ה' ויולדו ממנו לכבוד את הבריות ואת נשותיהם.

כי לא די בקדיש שהבנים אומרים על הוריהם, אלא עקר העולם הבא שהם גורמים להוריהם הוא על ידי שהם הולכים בדרך הישר שלמדות הוריהם. וכן לגבי 'קריאת שמע', שהיא רק מצננת את אש הגיהנום, ואם אדם מלא בכעסים הרי שינחל גיהנום ורק יצננו לו מעט את הגיהנום, וכמוכן שאין בכך כדי לעגנו. ורק כאשר מקימים את מצוות אהבת ה' שבקריאת שמע, שפרושה להאזיב את ה' על הבריות (וימא טו) - ששכיראו את מעשיו הטובים, יאמרו, אשרי מי שלמדו תורה - זוכים על ידה לעולם הבא.

לא מאהרה...

ועקר הבריות שצריך שיתפעלו ממעשיו הטובים, היא האשה, שאם הפעל חוזר לבית אחרי הלמוד עם רוח טובה של מדות טובות וענוה, ומקשיב לאשתו ושומע את מה שהיא תפצה לספר לו איך עבר עליה היום, ועוזר לסדר ולנקות את הבית וכו', ומלמדה דברי יראת ה' שהפיק מלמודו - אזי האשה אומרת עליו שהוא 'אדם טוב', וכזה הוא האזיב עליה את ה', שהיא שמחה בכך שהוא לומד תורה, וכזה הוא קים מצוות 'ואהבת את ה'". ולא יטעה לעמת זה, חלילה, לדבר עם אשתו לשון הרע ורכילות שירחיקו אותו ואת אשתו מחיי העולם הבא, חלילה.

למעשה, יש לזכר שגם אדם שלא כבד את אשתו עד היום, עדין לא מאהרה ומכאן ויאלץ יתקן את אויבותיו ויכבדה מתוך הערכה גדולה כלפיה.

הגשך מתיקות הגיסים

ר' יקותיאל! הוא פותח בשלום עליכם ומתחיל לספר לי: "בני סובל מכך שחברי פתחו מתרחקים ממני ולא מת'דים אתו. היום, ערב ראש השנה, פשפפתי במעשי ונזכרתי בכך שבגיל חבר מצוה שלק נפרדתי מלהיות חבר שלך מקנאתי בק ופגעתי בק שלא באתי לבר מצוה שלך אף על פי שקדם לכן היינו חברים טובים."

כמוכן נדהמתי והתביישתי מקך שלא היית בי את הענוה הזאת להקדים אותו ולבקש ממנו מחילה, וקצת הוא מתנצל בפני. מיד ספרתי לו מה שעובר על בני ושאיני חושב שהוא זה שצריך למחל לי. כמוכן ששיני מחלנו זה לזה, ואכן שני בנינו הלכו והצליחו.

השנה, כאשר שהו בביתם בעקבות הקורונה, בני ובנו של ר' יקותיאל היו לומדים בכל יום בטלפון, והשביעו הם נכנסו יחדיו לאותה 'ישיבה קטנה' ושם הם לומדים בחברותא. י. א. צפת

קך תוך כדי השינה התברר לי בחסד ה' שבעצם אני החלשתי את דעת יקותיאל חברי, וקצת מדה כנגד מדה דעתו של בני נחלשתי מחבריו בדיק באותו ענין. מצד אחד שמחתי על שפנך אה התברר לי סבת צערו של בני, ומצד שני דאגתי איך אתקן זאת. לא הייתה לי שום ברירה, רק לבקש מהסב"ה שיזכני לתקן את המעגל.

האמת שלא העזתי לחשב להתקשר אל יקותיאל, כי הדבר היה קשה עלי נפשית מאד, לכן אפילו לא נסיתי להשיג את מספר הטלפון שלו אלא רק התפללתי לה' שיעזר לי להתגבר על הבושה ולתקן זאת בהקדם.

למעשה, עבר כל חדש אלו והמצב נשאר אותו דבר, דעתו של בני נשארה להיות לא מישבת, ובקופק גם דגתי לא מישבת כי אני מלא במחשבות איך אתקן את מה שעשיתי ליקותיאל.

ונהו בערב ראש השנה אני מקבל שיחת טלפון, ועל הקו מדבר לא פחות מאשר...

חידוים נהומים

א. היכן מצינו בתורה התחשבות ביכולתו האישית של כל אדם? **ב.** היכן מצינו שכל אדם יש ים שהולך עמו לכל מקום, ואיזו תועלת רוחנית וגשמית יש מהם הנה? **ג.** מדוע אמירת 'שיר השירים' סגולה לישועה? **ד.** באר את דברי התנא באבות: "הוי חששב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה" (לפוח ג' פ"ח ט"ז).

התשובות נמצאות בתוך גליון זה.

את התשובות ניתן לשלח לכתבת הפייל של מכון 'מתיקות' (המופיעה במחמית עמוד ג'), בצרוף שם, כתבת ומספר טלפון.

העונים נכונה לפחות על שלש השאלות הראשונות ינכסו להגרלה על מחנה יוקרתית, העונים נכונה גם על השאלה הרביעית ינכסו פעם נוספת להגרלה.

שם הזוכה מפרשת 'שופטים': נפתלי וייס, בית שמש.

לרפואת הרה"ח ר' משה-יואל בן רחל שליט"א